

PM 2016:142 RI (Dnr 123-1086/2016)

**Kungörande och granskning av vägplan för anläggning
och ombyggnad av sträckan mellan E4/E20
Essingeleden och väg 75 Södra Länken i Stockholms
stad, Stockholms län**

Remiss från Trafikverket

Remisstid den 15 september 2016

Borgarrådsberedningen föreslår att kommunstyrelsen beslutar följande.

1. Som svar på remissen ”Kungörande och granskning av vägplan för anläggning och ombyggnad av sträckan mellan E4/E20 Essingeleden och väg 75 Södra Länken i Stockholms stad, Stockholms län” hänvisas till vad som anförs i promemorian.
2. Paragrafen justeras omedelbart.

Föredragande borgarrådet Karin Wanngård anför följande.

Ärendet

Trafikverket Region Stockholm har upprättat ett förslag till vägplan för anläggning och ombyggnad av ramper mellan E4/E20 Essingeleden – Södra länken (Årstälänken). Projektet har tidigare varit föremål för samråd under perioden 12 april 2016 till 3 maj 2016. Staden besvarade det samrådet med ett gemensamt kontorsyttrande, bilaga 1 till promemorian.

Förslaget på vägplan i sin helhet finns att läsa på [Trafikverkets hemsida](#).

Beredning

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret, exploateringsnämnden, miljö- och hälsoskyddsnämnden, stadsbyggnadsnämnden och trafiknämnden.

Exploateringskontoret och stadsbyggnadskontoret har inkommit med kontorsyttranden.

Stadsledningskontoret har inga ytterligare synpunkter utan hänvisar till stadens tidigare remissvar.

Exploateringskontoret har utöver tidigare remissvar också synpunkter på några av de tillfälliga nyttjanderätter för arbets- och etableringsområden på stadens mark som föreslås i samrådet.

Miljö- och hälsoskyddsnämnden anser att granskningsförslaget i stort avgränsar och redovisar de miljö-, klimat- och hälsoaspekter som är knutna till projektets

genomförande och att miljöbeskrivningens bedömningar av projektets konsekvenser och effekter är rimliga utifrån de övergripande utgångspunkter och antaganden som gjorts.

Stadsbyggnadskontoret anser utöver tidigare lämnade synpunkter att en alternativ plats bör sökas för tillfälliga etableringsytor istället för den mark som vägplanen föreslår mellan Partihandlarvägen och fastigheten Godståget 1.

Trafiknämnden är positiv till förslaget att förbättra trafiksäkerheten och kapaciteten kring Årstälänken. Kontoret anser att det är viktigt att kopplingar för gång-, cykel och kollektivtrafik på sikt förbättras kring Årstälänken. Kontoret bedömer att dubbla frångångsvägar på ramp A kan orsaka framkomlighetsproblem på bland annat Årstabergsvägen vilket är mindre bra.

Mina synpunkter

Det är positivt med förbättrad säkerhet och framkomlighet kring Årstälänken, som är en viktig del i det övergripande trafiksystemet. De föreslagna åtgärderna går i linje med de tidigare diskussioner som har förts mellan staden och Trafikverket.

I det fortsatta arbetet är det viktigt att hänsyn tas till den planerade drivmedelsstationen och de planerade stadsutvecklingsområdena som finns inom området. I framtiden beräknas flödena till och från Årstaberg öka varför det är viktigt att tillgängligheten till och från Årstaberg förbättras. Kopplingar mellan Årstaberg och omkringliggande områden bör främjas, framförallt när det gäller kollektiv-, gång- och cykeltrafik. Staden ser också gärna dialogen mellan Trafikverket och staden fortsätter för att hitta en lösning som möjliggör en förbättrad koppling mellan Årstaberg och Partihallsområdet.

I övrigt hänvisas till kontorens synpunkter och stadens tidigare inlämnade svar.

Jag föreslår att borgarrådsberedningen föreslår att kommunstyrelsen beslutar följande.

1. Som svar på remissen ”Kungörande och granskning av vägplan för anläggning och ombyggnad av sträckan mellan E4/E20 Essingeleden och väg 75 Södra Länken i Stockholms stad, Stockholms län” hänvisas till vad som anförs i promemorian.
2. Paragrafen justeras omedelbart.

Stockholm den 8 september 2016

KARIN WANNGÅRD

Bilagor

1. Stadens tidigare remissvar
2. Samrådsremiss för kapacitetshöjande åtgärder samt förbättrad trafiksäkerhet på Årstälänken, E4/E20 Essingeleden Södra Länken, Stockholms kommun, Stockholms län, sammanfattning

Borgarrådsberedningen tillstyrker föredragande borgarrådets förslag.

Remissammanställning

Ärendet

Trafikverket Region Stockholm har upprättat ett förslag till vägplan för anläggning och ombyggnad av ramper mellan E4/E20 Essingeleden – Södra länken (Årstälänken).

Trafikverkets förslag innehåller i huvudsak följande utformning. En ny 190 meter lång ramp ("Ramp C") på bro byggs mellan E4/E20 Södertäljevägen söderifrån och Södra länken österut. En ny påfartsramp ("Ramp A") byggs från cirkulationsplatsen vid Åbyvägen ner till Årsta länken västerut, med två körfält, en för trafik med mål norrut via Essingeleden, en för trafik söderut via Södertäljevägen. Åtgärderna syftar till att minska de konflikter som uppstår när fordon måste växla körfält för att komma till rätt på- eller avfart med bättre säkerhet och framkomlighet som följd.

Projektet var föremål för samråd under perioden 12 april 2016 till 3 maj 2016. Staden besvarade det samrådet i april 2016 med ett gemensamt kontorsyttrande "Samrådsremiss för kapacitetshöjande åtgärder samt förbättrad trafiksäkerhet på Årstälänken, E4/E20 Essingeleden Södra Länken, Stockholms kommun, Stockholms län" (Dnr 123-696/2016). Ärendet går att läsa i bilaga 1 till promemorian.

Förslaget finns att läsa i sin helhet [Trafikverkets hemsida](#).

Beredning

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret, exploateringsnämnden, miljö- och hälsoskyddsnämnden, stadsbyggnadsnämnden och trafiknämnden. Exploateringskontoret och stadsbyggnadskontoret har inkommit med kontorsyttranden.

Stadsledningskontoret

Stadsledningskontorets tjänsteutlåtande daterat den 10 augusti 2016 har i huvudsak följande lydelse.

Stadsledningskontoret har tagit del av granskningshandlingarna som till största del påminner om de samrådshandlingar som staden besvarat tidigare. Det innebär att kontorets synpunkter inte har förändrats i ärendet och därför hänvisar stadsledningskontoret till detta ärende (Dnr 123-696/2016), se bilaga 1.

Som svar på remissen "Kungörande och granskning av vägplan för anläggning och ombyggnad av sträckan mellan E4/E20 Essinge-leden och väg 75 Södra Länken i Stockholms stad, Stockholms län" hänvisas till vad som anförts i stadsledningskontorets tjänste-utlåtande.

Exploateringskontoret

Exploateringskontorets tjänsteutlåtande daterat den 4 juli 2016 har i huvudsak följande lydelse.

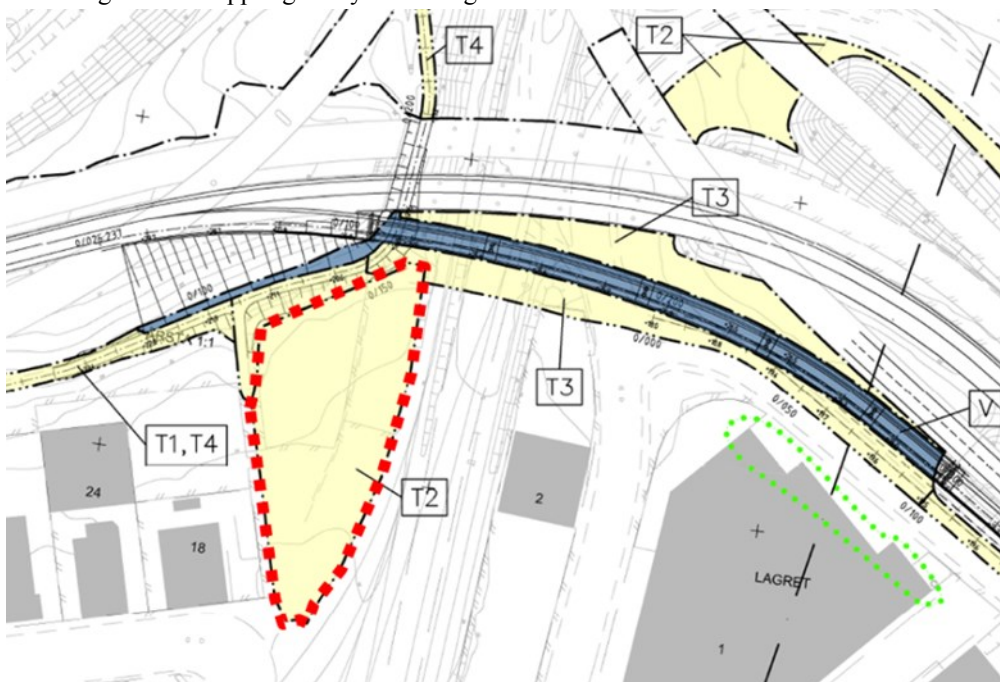
Utöver de synpunkter som kontoret har lämnat som remissvar i tidigare skeden (se Bilaga 1) vill exploateringskontoret tillägga följande.

Granskningshandlingen av vägplanen visar bland annat områden som Trafikverket önskar använda för tillfälliga nyttjanderätter för arbets- och etableringsområden på stadens mark. Dessa ytor är markerade som T1 (tillfällig nyttjanderätt för arbetsområde) och T2 (tillfällig nyttjanderätt för etableringsområde) i Trafikverkets granskningshandling av vägplanen. Kontoret ser komplikationer när det gäller två av dessa områden, specificerat nedan.

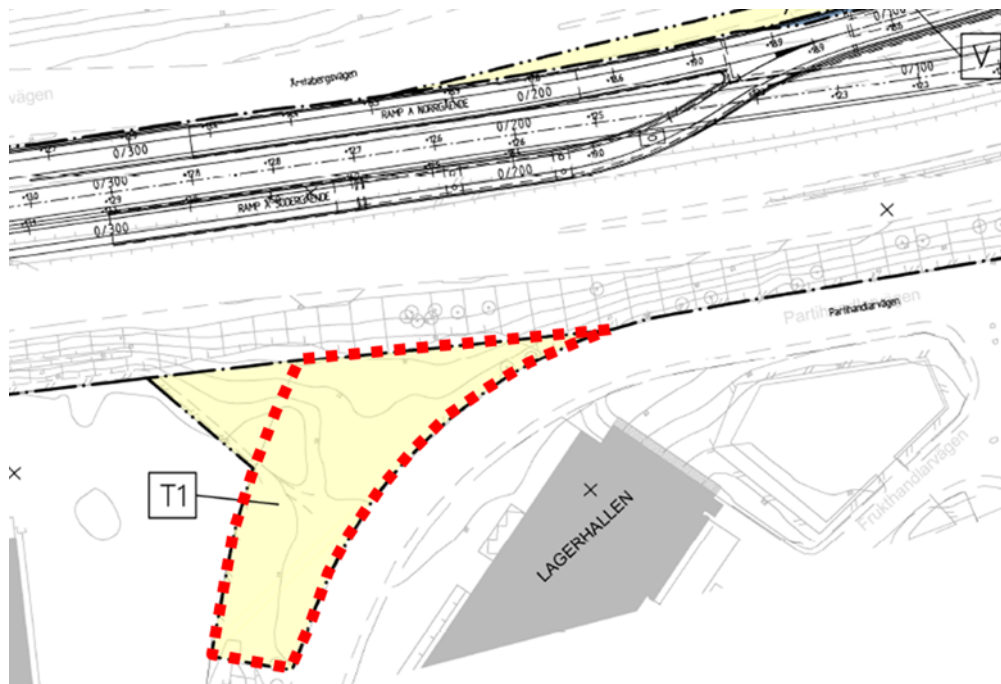
Det första området är markerat som T2 i ansökningshandlingen av vägplanen vilket står för: *Tillfällig nyttjanderätt för etableringsområde, gäller under entreprenaden dock längst till och med 3 månader efter slutbesiktning*, och är markerad med röd streckad linje i figur 1. Området ligger inom fastigheten Årsta 1:1 som ägs av Stockholms kommun och är planlagd som *specialområde, parkering*. Staden har för närvarande två arrendeupplåtelser inom området som förlängs årsvis med tre månaders uppsägningstid. För arrendena erhåller staden en arrendeavgift på totalt ca 250 tkr per år.

Det andra området är markerat som T1 i ansökningshandlingen av vägplanen vilket står för: *Tillfällig nyttjanderätt för arbetsområde, gäller under entreprenaden dock längst till och med 3 månader efter slutbesiktning* och är markerad med röd streckad linje i figur 2. Området ligger inom fastigheten Årsta 1:1 som ägs av Stockholms kommun och är planlagd som *specialområde, järnvägstrafik*. Området markanvisades av exploateringsnämnden 2016-02-04 till Fastighets AB Brostaden och OK-Q8 AB. Stadsbyggnadsnämnden godkände 2016-04-14 ett Start-PM för att påbörja planläggning av området. Detaljplanen förväntas bli antagen under 2017. Tanken är att när planen vinner laga kraft uppföra ny in-/utfart till fastigheten Godståget 1 och en ny drivmedelsstation med förnybara drivmedel för tung trafik.

Genom området löper dessutom en gångstig som kopplar ihop Partihallsområdet med Årstaberget. Denna koppling är mycket viktig att bevara och utveckla.

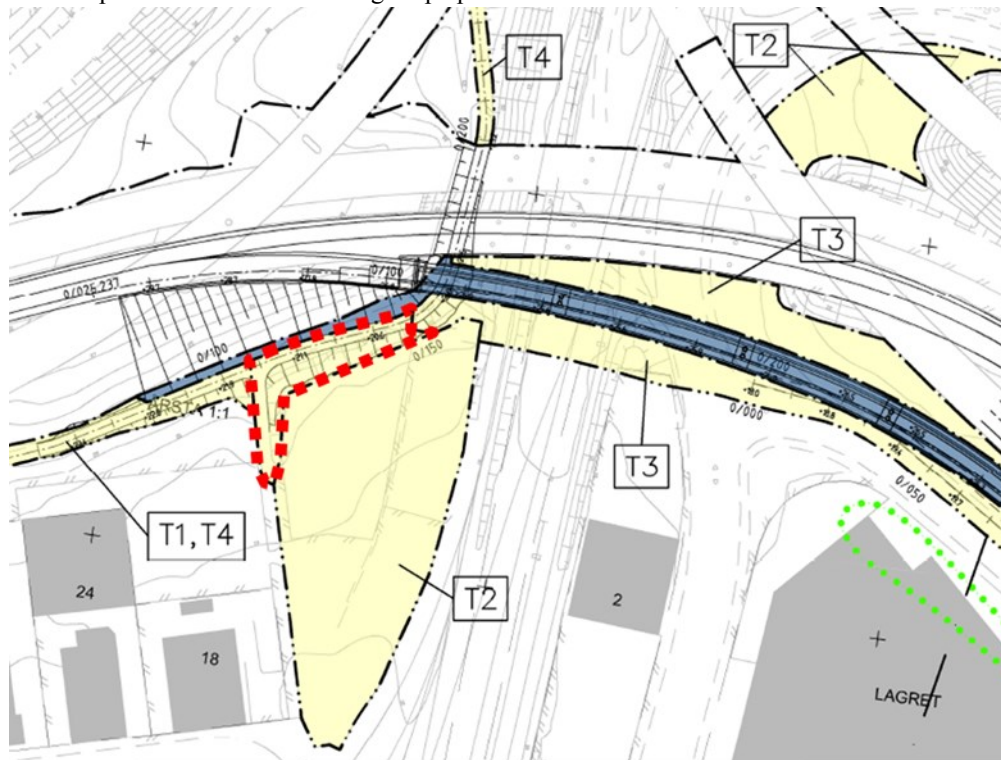

Figur 1 – det första området markerat med röd streckad linje

Figur 2 - det andra området markerat med röd streckad linje
 Möjligheten för Trafikverket att tillhandahålla nyttjanderättsupplåtelse för det första området (figur 1) är begränsat och för det andra området (figur 2) mycket begränsat. Kontoret anser därför att det är viktigt att en diskussion kan påbörjas så snabbt som möjligt för att Staden och Trafikverket ska kunna komma överens om vilka områden som kan upprättas med tillfälliga nyttjanderätter för Trafikverkets arbets- och etableringsområden.

I övrigt anser kontoret att det är oklart vad Trafikverket syftar att använda markerat område i figur 3 till. Området är avgränsat för sig men saknar en angivelse för vilken typ av markanspråk Trafikverket önskar göra på platsen.

Figur 3 – område med oklart önskat markanspråk

Miljö- och hälsoskyddsnämnden

Miljö- och hälsoskyddsnämnden beslutade vid sitt sammanträde den 30 augusti 2016 följande.

1. Miljö- och hälsoskyddsnämnden beslutar att godkänna förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen.
2. Miljö- och hälsoskyddsnämnden beslutar att omedelbart justera paragrafen.

Miljöförvaltningens tjänsteutlåtande daterat den 17 augusti 2016 har i huvudsak följande lydelse.

Miljöförvaltningen anser att granskningsförslaget i stort avgränsar och redovisar de miljö-, klimat- och hälsoaspekter som är knutna till projektets genomförande. Miljöbeskrivningens bedömningar av projektets konsekvenser och effekter anser förvaltningen som rimliga utifrån de övergripande utgångspunkter och antaganden som gjorts. En förutsättning för trafikprognoserna är byggandet av Förbifart Stockholm och Södertörnsleden och markanvändningsprognosen i den Regionala utvecklingsplanen samt trängselskatter vilket ger de trafikflöden som redovisas.

I stora drag anförde staden att man dels ville ha en fortsatt dialog i trafiktekniska frågor i utförandet så att ny bro samt nya ramper anpassas till stadens vägar/gator. Dels ville staden att vägprojektet anpassades till pågående detaljplanering som för t ex Årstafältet och bli en möjligheterna att på sikt leda en del av tvärbanan ner mot Östbergahöjden.

Förvaltningen bedömer dock att redovisningen i viss utsträckning behöver kompletteras vad avser dagvatten och hur miljö kvalitetsnormer för vatten i recipienterna påverkas.

Klimatanpassning

Sannolikheten för att nederbörd som samlas från de tillkommande vägytorna kan påverka riskerna för översvämningar inom vägområdet bör, enligt miljöförvaltningen, redovisas i planhandlingarna. Inför ett förändrat klimat bör behovet av klimatanpassning alltid beaktas vid fysisk planering. Stockholm Vatten har i samarbete med miljöförvaltningen genomfört en skyfallsmodellering som visar möjliga översvämningrisker vid ett intensivt skyfall med hänsyn tagen till de klimatförändringar som kan inträffa till år 2100. Utdrag ur skyfallsmodellen visar relativt hög risk för översvämning i Södra Länkens lågpunkt redan utan planerade vägytor inom vägplaneområdet. Se bild 1.

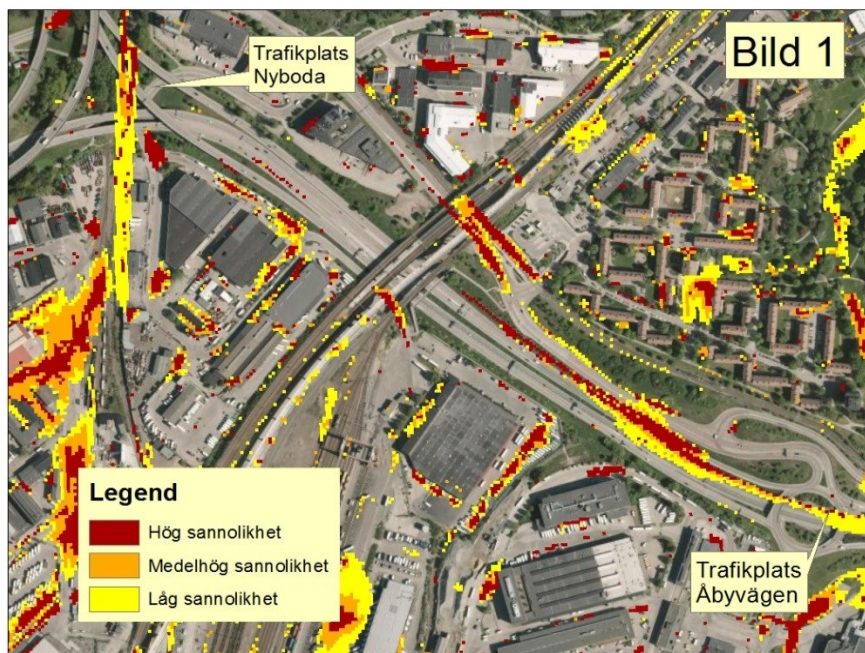

Bild 1. Utdrag ur skyfallsmodellen.

Risk för konflikt med planerad markanvändning

Miljöförvaltningen anser att en alternativ plats bör sökas för tillfälliga etableringsytor istället för den mark som vägplanen föreslår mellan Partihandlarvägen och fastigheten Godståget 1. Vägplaneförslagets tillfälliga anspråk på mark för etableringsytor (plats för bodar, arbetsmaterial, mellanlagring för jord- och bergmassor mm) riskerar komma i konflikt med dels en planerad drivmedelsstation och utvecklingsplaner inom fastigheten Godståget 1, dels ett befintligt gångstråk mellan Partihandlarvägen och gång- och cykelbron över Årstälänken mot Årstaberget. Se bild 2.

Bild 2.

Vägplaneprojektets markanspråk försvårar under cirka 4 år tillgängligheten till Årstabergr som kollektivtrafikknutpunkt från Årsta partihandelsområde och senarelägger möjligheterna att kunna erbjuda klimatsmarta drivmedel för transporter och varuleveranser. Det senare försvårar möjligheterna att minska den fossila energianvändningen i transportsektorn, där behovet av en reduktion är beräknad till minst 140 000 ton som etappmål till 2020 enligt stadens kommande strategi för ett fossilbränslefritt Stockholm 2040.

Förseningen av drivmedelsstationens byggande bedöms även kunna skapa osäkerhet kring själva förutsättningarna för stationen. Den planerade drivmedelsstationen med förnybara drivmedel är en del av EU-projektet GrowSmarter som Stockholm deltar i tillsammans med ett antal privata aktörer. Med en försening av projektet finns det risk för att förutsättningar och intresse för ett deltagande hinner ändras bland berörda aktörer. De EU-medel som förfogas över kan frysa inne genom att EU-projektet på 4-års sikt hinner avslutas. Förberedelser för drivmedelsstationens byggande pågår samtidigt inom staden genom att exploateringskontoret har markanvisat området till OKQ8 och stadsbyggnadsnämnden har godkänt att planarbete påbörjas, vilket innebär att en ny detaljplan kan antas i slutet av år 2017.

Sammantaget anser miljöförvaltningen att pågående projekt-planering för drivmedelsstationen mm inte bör störas och en alternativ plats bör sökas för vägplaneprojektets tillfälliga markbehov.

Dagvatten från trafikyor

Förslaget till vägplan bör, enligt Miljöförvaltningen, förtydliga redovisningen över hur trafikdagvatten kommer att hanteras i förhållande till Årstaviken vilken anges som aktuell recipient. Vägplaneförslaget anger att reningsåtgärder och avstängningsmöjligheter i vissa delar inte är kända. Årstaviken som för närvarande utgör en del av vattenförekomsten Mälaren-Stockholm (SE657596-161702) och omfattas av miljökvalitetsnormer, kommer inom kort att förändras till en lokal vattenförekomst (SE657834-162783).

Stadsbyggnadskontoret

Stadsbyggnadskontorets tjänsteutlåtande daterat den 30 augusti 2016 har i huvudsak följande lydelse.

Kontoret har tagit del av granskningshandlingarna som till största del påminner om samrådshandlingarna. Förutom de tidigare synpunkter som framfördes i samrådet har det framkommit att vägplaneförslagets anspråk på mark för etableringsytor kommer i konflikt med en planerad drivmedelsstation och utvecklingsplaner inom fastigheten Godståget 1. Utöver det kommer etableringen i konflikt med ett befintligt gångstråk mellan Partihandlarvägen och gång- och cykelbron över Årstalänken mot Årstabergr.

Vägplaneprojektets markanspråk försvårar under cirka 4 år tillgängligheten till Årstaberget som kollektivtraffikknutpunkt från Årsta partihandelsområde och senarelägger möjligheterna att kunna erbjuda klimatsmarta drivmedel för transporter och varuleveranser. Det senare försvårar möjligheterna att minska den fossila energianvändningen i transportsektorn, där behovet av en reduktion är beräknad till minst 140 000 ton som etappmål till 2020 enligt stadens kommande strategi för ett fossilbränslefritt Stockholm 2040.

En eventuell försening av drivmedelsstationens byggande bedöms även kunna skapa osäkerhet kring själva förutsättningarna för stationen. Den planerade drivmedelsstationen med förnybara drivmedel är en del av EU-projektet Grow Smarter som Stockholms stad deltar i tillsammans med ett antal privata aktörer. Med en försening av projektet finns det risk för att förutsättningar och intresse för ett deltagande hinner ändras bland berörda aktörer. De EU-medel som förfogas över kan frysa inne genom att EU-projektet ska avslutas efter 4 år.

Förberedelser för drivmedelsstationens byggande pågår genom att exploateringskontoret har markanvisat området till OKQ8 och stadsbyggnadsnämnden har godkänt att planarbete påbörjas, vilket innebär att en ny detaljplan kan antas i slutet av år 2017. Kontoret anser därför att en alternativ plats bör sökas för tillfälliga etableringsytor istället för den mark som vägplanen föreslår mellan Partihandlarvägen och fastigheten Godståget 1. Kontakt med Trafikverket har redan tagits i frågan och möte är inplanerat den 1 september i syfte att komma fram till en gemensam lösning. Representanter från exploateringskontoret, trafikkontoret, miljöförvaltningen samt stadsbyggnadskontoret kommer att delta.

Trafiknämnden

Trafiknämnden beslutade vid sitt sammanträde den 25 augusti 2016 följande.

Trafiknämnden godkänner och överlämnar kontorets tjänsteutlåtande som svar på remissen från kommunstyrelsen.

Trafikkontorets tjänsteutlåtande daterat den 12 juli 2016 har i huvudsak följande lydelse.

Kontoret har tagit del av granskningshandlingarna som till största del påminner om samrådshandlingarna. Det innebär att kontorets synpunkter är desamma som tidigare.

Kontoret anser att det är positivt att säkerheten och framkomligheten förbättras kring Årstälänken som är en viktig del i det övergripande trafiksystemet och som påverkar kapaciteten i stora delar av trafiknätet. De föreslagna åtgärderna går i linje med de tidigare diskussioner som har förts mellan staden och Trafikverket och stöds därför i stort av kontoret.

Inom denna geografi finns flera planerade stadsutvecklingsområden i linje med översiktsplanens strategi att stärka den centrala staden och uppfylla stadens bostadsmål. Årstafältet och Östberga är det största stadsutvecklingsområdet och syftar till att skapa ca 6 000 nya bostäder för 14 000 invånare under en period av ca 15 år.

Ett annat stadsutvecklingsområde är Årstaberget som förutom att vara en tyngdpunkt med bostäder, verksamheter och service även är en viktig transportnod och bytespunkt. I framtiden beräknas flödena till och från Årstaberget öka varför kontoret anser att det är viktigt att tillgängligheten till och från Årstaberget är hög. Kopplingar mellan Årstaberget och omkringliggande områden bör därför främjas, framförallt när det gäller kollektiv-, gång- och cykeltrafik. Stadens ambition är att framförallt stärka kopplingen mellan Årstaberget och Årstafältet samt Älvsjö. Bland annat kommer möjligheten att placera verksamheter längs Årstabergetsvägen mot Södra länken att undersökas.

Idag finns även en svag koppling mellan Årstaberget och Årsta partihallar som består av en gångbro och en grusad stig mellan fastigheten Godståget 1 och Årstälänken. Kontoret ser gärna att en dialog förs mellan Trafikverket och staden för att hitta en lösning som möjliggör en förbättrad koppling mellan Årstaberget och Partihallsområdet.

Kontoret ser gärna att Trafikverket redovisar mer omfattande effekter av de föreslagna åtgärderna i fråga om trafiksäkerhet och framkomlighet på Årstälänken såväl som på omkringliggande vägnät på både kort och lång sikt för samtliga trafikslag. Särskilt viktigt är att beakta framkomligheten samt trafiksäkerheten till och från partihallarna.

Kontoret vill understryka vikten av att byggnationen av de föreslagna åtgärderna inte omöjliggör en framtida förgrening av Tvärbanan från Årstaberget/Årstafältet över Årstälänken och ner mot Östbergehöjden.

Kontoret önskar att utformningen av ramperna kan bidra till att förbättra möjligheterna att bygga stadsmässiga miljöer i nära anslutning till ramperna. Möjligheterna att bättre integrera i synnerhet ramp A med exempelvis Årstabergetsvägen borde studeras tillsammans med staden.

Kontoret bedömer att den föreslagna utformningen med dubbla frånfartsskörfält på ramp A kan orsaka framkomlighetsproblem på bland annat Årstabergetsvägens tillfart där växlingssträckan är förhållandevis kort. I den tillfarten kör buss samt andra långa och tunga fordon. Kontoret önskar ett förtydligande om hur framkomligheten, och även trafiksäkerheten, påverkas av den nya ramputformningen, samt motiveringen till att rampen avses dimensioneras med två körfält.